

FORSE GROEI NIKKELPRODUCTIE VERWACHT

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIËEL ANALIST)

Nieuwe technieken, terugkeer naar normale productieniveaus en opstarten van nieuwe mijnen stuwen het aanbod van nikkel op. De vraag wordt vooral door de staalindustrie bepaald.

Nikkel wordt net als koper, aluminium, zink, lood en tin tot de familie van de basismetalen gerekend. Het metaal wordt gewonnen uit nikkelhoudende ertsen, die een aantal chemische behandelingen moeten ondergaan om tot een zuivere of geraffineerde vorm te komen. In 2009 werd iets meer dan 1,3 miljoen ton geraffineerd nikkel geproduceerd, bijna 6 procent minder dan een jaar eerder.

De ontginning van nikkel is geografisch sterk gespreid, waarbij Noord- en Zuid-Amerika, Australië en Rusland elk in ongeveer 20 procent van de productie voorzien. Ook Azië (exclusief China) en China zelf kunnen met respectievelijk 18 en 7 procent tot de grotere spelers worden gerekend. Raffinage gebeurt niet noodzakelijk op dezelfde plaats als de mijnproductie. Zo wordt 13 procent van alle ertsen in Europa geraffineerd terwijl het marktaandeel van China (14%) hoger ligt dan het aandeel van het land in de productie. Opmerkelijk is het grote gewicht van Rusland in zowel de productie als de raffinage (19%). Dat komt doordat de grootste reserves aan nikkelhoudende ertsen zich in Siberië bevinden. De grootste nikkelproducent ter wereld, Norilsk Nickel, is niet toevallig een Russisch bedrijf. Andere gebieden met grote nikkelvoorraden bevinden zich in Indonesië, Australië en Canada (Sudbury Basin).

Veruit de belangrijkste toepassing van nikkel is de productie van roestvast staal, die vorig jaar niet minder dan 62 procent van de totale vraag besloeg. Nikkel wordt ook vaak gebruikt in legeringen met andere metalen (18%), met name zilver en koper. De toevoeging van nikkel in bepaalde legeringen zorgt voor een hoge temperatuurbestendigheid, een onmisbare kwaliteit in

toepassingen als de lucht- en ruimtevaartindustrie. Ook in de meeste muntstukken zit een kleine hoeveelheid nikkel verwerkt.

HOGЕ VOLATILITEIT

De prijs van een ton nikkel schommelde vorig jaar tussen 9.500 dollar en 21.000 dollar. Sinds augustus bevindt nikkel zich in een prijsvork tussen 16.000 en 20.000 dollar per ton. De vraag-en-aanboddynamic zal ook in 2010 de prijsontwikkeling bepalen, maar er zijn tal van onzekerheden. De consensusverwachting gaat voor dit jaar uit van een groei van het aanbod met 112.000 ton of 8,6 procent. Nikkel zou dan ineens de snelste groeier van de basismetalen worden. Er wordt hiervoor gerekend op verschillende factoren, onder meer een verdere toename van de Chinese productie van 'nickel pig iron' (NPI), de terugkeer naar normale productieniveaus van mijnen die eerder gesloten werden en de opstart van een aantal nieuwe mijnen.

NPI is een tussenproduct dat net als geraffineerd nikkel gebruikt wordt bij de productie van bepaalde staalsoorten. Het gaat om ertsen met een laag nikkelgehalte van 1 tot 2 procent waarvan de ontginning normaal niet rendabel genoeg is om te worden verwerkt tot geraffineerd nikkel. De combinatie van een aantal verwerkingsprocessen maakt het echter mogelijk om tot een zuiverheidsgehalte van 4 tot zelfs 13 procent te komen. Dit tussenproduct wordt dan gecombineerd met ijzer (iron) en andere metalen waarna NPI ontstaat. Door de toevoeging van chroom kan NPI ook roestvast worden. NPI is uiteraard niet geschikt voor alle staalsoorten en alle toepassingen. Met name China is een belangrijke aanbieder van NPI.

Bij de basismetalen werd vorig jaar heel

wat bestaande productiecapaciteit niet gebruikt vanwege de lage prijzen en de hoge vaste kosten (energie en arbeid). Zo werd op het dieptepunt in mei 2009 amper 77 procent van de bestaande productie-infrastructuur benut. Pas toen deze prijzen weer normaliseerden, keerde de productie terug naar de normale niveaus. Bij nikkel verliep dit normalisatieproces het traagst en dit had te maken met sociale onrust waardoor twee belangrijke Canadese mijnen gesloten bleven. Het gaat om Voisey Bay en Sudbury, die eigendom zijn van het Braziliaanse Vale. Door de stakingen daalde Vale's productie van afgewerkt nikkel in 2009 van 275.000 naar 187.000 ton, een achteruitgang met meer dan 32 procent op jaarbasis. Recentelijk leek er een doorbraak in de onderhandelingen tussen werkgevers en arbeiders maar zelfs in het meest optimistische scenario zal het nog enkele maanden duren eer de productie opnieuw op kruissnelheid is.

Daarnaast is de timing van de opstart bij de nieuwe mijnen nog heel onzeker. Zo wordt van de nieuwe Goro-mijn in Nieuw-Caledonië dit jaar een output van 16.000 ton nikkel verwacht. Toch is dit lang niet zeker, want de mijn zal een nieuwe productietechniek gebruiken die nog nooit in een dergelijk groot project werd toegepast.

De grootste onzekerheid aan de aanbodzijde ligt echter bij de hoeveelheid NPI die China dit jaar zal produceren. Vorig jaar was de Chinese NPI-productie met bijna 100.000 ton verrassend hoog. Er werd namelijk maar 70.000 ton verwacht terwijl ook de lokale Chinese staalindustrie niet meer dan 75.000 ton NPI nodig heeft. Eind vorig jaar was er dus naar schatting 25.000 ton 'overtollig' NPI in voorraad, waardoor de meeste analisten het productiecijfer voor